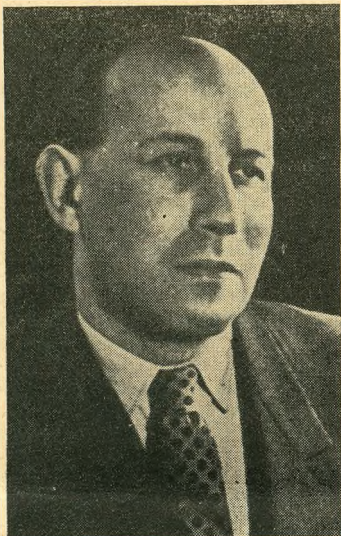

BESZÉLGETÉS VASVÁRI ISTVÁNNAL

Vasvári István költő és könyvtáros. Verseit felnőttek és gyermekek szívesen olvassák. Tíz év óta szerkeszti a Szabó Ervin könyvtár lapját, a *Könyvtári Híradót*. Már több kitüntetést kapott, az idén SZOT díjat. Neve külföldön sem ismeretlen, költeményeiből tíz nyelven készült fordítás. Irodalmi működéséért a Fülöp-szigeti Quenzon City egyeteme díszdoktorává avatta, a Költők Nemzetközi Szövetsége 1966-ban aranyéremmel tüntette ki.

Pályája elég változatos. Volt vízvezetékszerelő, pedagógiai otthon vezetője és tisztviselő. 1941-ben munkaszolgálatra hívták be, s innen csak három évvel később szabadult. Amikor a szovjet front közeledett, Szatmárudvariból egy nagyvárad barátságával sikerült megszöknie. Utána Váradon az ottani Nemzeti Segély sajtóosztályát vezette és szerkesztette a *Népnevelő* című lapot. 1947-ben tért haza, s itt hasonló beosztást kapott: 1949-ig a Nemzeti Segély folyóiratát, a *Magyar Jövőt* szerkesztette. 1950 után „szabadúszóként” írásából élt, 1957 és 1960 közt a *Néphadsereg* című lapnak volt olvasószerkesztője. Azóta a Szabó Ervin Könyvtár tudományos munkatársa.

Első kötetei a felszabadulás előtt jelentek meg. Amikor felkerestem, hogy gratuláljak a SZOT díjához, megkérdeztem tőle, hogy mi-képp tudott akkor egy költő megélni.

— *A túlnyomó többség hozzám hasonlóan — a verseiből sehogysem. Baloldali nyomdászok vállalták ugyan a verseim kinyomtatását, de az eladásuk jóval nehezebb ügynek bizonyult. Arukból többnyire még a nyomdaköltséget sem tudtam fedezni. Hitelezőim azonban mindig megértők voltak, sohasem pereltek be. Tudták, hogy amint lehet, fizetek.*

— *Ötödik kötete, a Fegyvertelenül közvetlenül a munkaszolgálatból való menekülése után került ki a sajtó alól. A súlyos megpróbáltatások nem bénították meg egy időre az alkotó kedvét?*

— *Ebben a füzetben régebbi költeményeim olvashatók, olyanok, amelyeknek kéziratát a legrosszabb időben is magamnál tartottam. Egyszer majdnem ráfizettem erre! Megmotoztak minket, s a kéziratot csak nehezen tudtam a szalma alá rejtteni.*

A tábori csendőrök kivégeztek volna, ha megtalálják. Másnap azonnal elégettem őket. Előzőleg azonban addig mondogattam magamban, hogy megtanultam kívülről. Váradon csak le kellett újból írni.

— Első kötetei csendes, halkszavú, a természet szépségeiben, az alkonyban, a sárkányeresztő gyermekben gyönyörködő egyéniséget tükröznek. Ezt a magatartást, ezt az életszemléletet mennyiben változtatták meg az átélt szörnyűségek?

— Harmonikus, békés életre vágytam, nem akartam én áldozat vagy mártír lenni, de az események elől nem térhettem ki. A háború ráeszméltetett arra, hogy a közönség iránt kötelezettségeim vannak. Iszonyúvá nőtt az önzés, a harácsolás, a gyöngébbek letiprása. Szeretem az emberiséget, és nem bírom elviselni az igazságtalanságot, akkor sem, ha nem engem sújt. „Muszáj Herkulesként” vállalnom kellett, amit a történelem rám mért. Ez a kemény, kegyetlen vállalás sok mindent kisajtol belőlem, és ez meglátszik, ennek meg kell látsania költeményeimen.

— Hogy érzi magát a Szabó Ervin Könyvtárban? A könyvtáros munkája és feladatai nem zavarják a költőt alkotás közben?

— A kettőt könnyen össze tudom egyeztetni. Szerencsém is van, mert kartársaim — úgy érzem — nemcsak becsülnék, hanem, amit lényegesen többre tartok, szeretnek is. Így könnyű dolgozni. Szívügyemnek érzem itteni munkámat, a bibliográfia-szerkesztést, mert olyan írőkkel, költőkkel foglalkozhatok, akiket lelki rokonnak érzek. Ilyenek Illés Béla, Radnóti, Fodor József, Simon István... Tavaly könyvtárunk Mai magyar költők címmel új bibliográfiai sorozatot indított. A következő füzetek Benjámin László, Garai Gábor és Illyés Gyula munkásságáról szolgálnak adatokat könyvtárosok, pedagógusok, kutatók és diákok számára.

— Mint könyvtáros milyen problémák megoldását tartja fontosnak?

— Kettőt tudok megemlíteni. Egyik sem saját munkámmal kapcsolatos, hanem a könyvtárosok összességét érintik. Az első a megfelelő anyagi ösztönzés hiánya. Az új gazdasági mechanizmus érthetővé teszi, hogy elsősorban azoknak az értelmiségieknek a helyzetén javítsanak, akik közvetlen hasznot jelentenek a népgazdaságnak, tehát a mérnökökén, technikusokén. Azonban a könyvtárosok is, meg a költők is — Kélcsejt idézve — „jókedvvel, bőséggel” szeretnék szolgálni a magyarságot. A bőség bizony hiányzik, s így a jókedv is tinédezik. A munkát elvégezzük becsülettel, de ez nem elég. Nem szabad engedni, hogy sokáig — mai, modern értelemben véve — a nemzeti napszamosai legyünk. Országos szinten kellene anyagi problémáinkkal foglalkozni.

— A másik kérdés az emberi-baráti kapcsolatoké. Ezek megoldása majdnem teljesen rajtunk múlik. A felszabadulás utáni években számos baráti összejövetelt rendeztek. Utóbb megszűntek. Ma a könyvtárosok nem élnek társadalmi életet, munka után nem találkoznak egymással, nem törődnek egymás egyéni gondjaival, bajaival. Életünk így mechanikussá válik, a szellemnek, a léleknek a fénye hiányzik. Ez hátrányos a mindennapi munkára is, mert gondolataink megvitatására, a szellemi anyagcserére szükség van.

Telefonhoz hívják Vasvári Istvánt. Nem akarom tovább feltartani, annál kevésbé, mert asztalán félbehagyott kéziratot látok. Észreveszi, hogy nézem a kéziratot. Csendesen jegyzi meg:

— Ez a készülő Juhász Ferenc bibliográfia. A Mai magyar költők sorozatban fog megjelenni.

V. M

M Ű V E I

- Ifjúkori lángok. Versek. 1935. Kecskemét. Szerző kiad.
A szépség zsoldjában. Versek. 1937. Pesterzsébet. Szerző kiad.
Tizenkét lépés hosszú bolt. Versek. 1939. Székesfehérvár. Szerző kiad.
Férfiszóltár. Versek. 1942. Szerző kiad.
Fegyvertelenül. Versek. 1945. Új Csillag.
Levelek egy szovjet katonának. Karcolatok. 1946. Nagyvárad, Held ny.
Torlódo nyár. Versek. 1947. Fórum.
A dolgozó népet szolgálom. Regény. 1951. Ifjúsági.
Tizediziglen. Versek. 1957. Magvető.
Izzó őszben. Versek. 1963. Magvető.
Andersen-Nexó. Bibliográfia. 1963. FSZEK.
Végső áron. Versek. 1964. Magvető.
Tíz kicsi ló. Gyermekversek. 1964. Móra.
Írói arcképvázlatok. Bibliográfiák FSZEK. 3. Nagy Lajos. 1964. 5. Kortársaink Illés Béláról. 1966.
6. Radnóti Miklós. 1966. 7. Nyolc mártír költő. 1967.
A lélek naplójából. Versek. 1966. Magvető.
Fedezék nélkül. Versek. 1969. Magvető.
Mai magyar költők. Bibliográfiák. FSZEK. 1. Fodor József. 1970. 2. Simon István. 1971.
Három fűzfa, három nyírfá. Gyermekversek. 1971. Móra.